

Så vigtig er turtagning: ”vippeture” i samspillet hjælper børn til at udvikle sprog

af **Andrea Lynn Koohi**, skribent for Hanen
 oversat til dansk af **Anne Lindhard**, Sprog&Leg

Det kan virke som en lille ting at have en samtale med et barn, hvor I skiftes til at tale, men når det handler om at hjælpe barnet til at udvikle sprog, er det den slags samtaler, der gør den helt store forskel. Et nyt studie har vist, at jo mere børn deltager i samtaler med skift mellem dem selv og deres nære voksne, desto mere aktivitet kan man måle i den del af deres hjerne, der står for sprogproduktion og -bearbejdning. Studiet viste også en tydelig sammenhæng mellem antallet af ture, børn tager i samtaler, og den score, de får i standardiserede sprogvurderinger. Jo mere børn deltager i disse ”vippeture” frem og tilbage, desto større indvirkning har det på deres sproglige kompetencer.

Hvad gør samtaler med turtagning så virkningsfulde?

Børn lærer meget, når de deltager i samtaler med turtagning, som de ikke ville lære, hvis de blot lyttede til andre, der talte. Skemaet her under viser nogle af fordelene ved samtale sammenlignet med ren lytning:

Mulig læring for barnet	Hvis barnet lytter til ord (fx ved at se tv/film eller lytte til en voksen, der taler	Hvis barnet deltager i en samtale
Hører forskellige ord, som de måske selv vil bruge senere	Måske	Ja
Lærer at lytte opmærksomt på en anden	Måske	Ja
Lærer at starte en samtale/interaktion	Nej	Ja
Lærer hvornår og hvordan man tager sin tur i en samtale/interaktion	Nej	Ja
Lærer at bringe et budskab effektivt videre	Nej	Ja

Lærer at forklare eller gentage et budskab, der ikke blev forstået	Nej	Ja
Øver sig i at bruge ord og fagter	Nej	Ja
Lærer at stille spørgsmål	Nej	Ja
Bruger tidligere viden, erfaringer og problemløsningsevner til at formulere en holdning	Nej	Ja
Bliver tryk ved at kommunikere	Nej	Ja

Det er let at se, hvorfor vippeture i samspillet har en større indflydelse på udviklingen af børns hjerne og deres sprogtiltagelse end blot det at høre ord. Selvom det er vigtigt at lade børn høre en masse ord, så er det langt vigtigere at involvere dem i gode interaktioner med høj kvalitet, hvor de har mulighed for at tage så mange ture som overhovedet muligt.

Sådan skaber I rammerne for turtagning

Det er forældre og pædagogisk personale, der skal skabe rammerne for de vippeture, der hjælper børn til at lære. Det er derfor alle Hanens metoder og materialer fokuserer på at støtte disse vigtige voksne i at involvere børn i samtaler med høj kvalitet.

Her er et par af de ideer og strategier, vi foreslår, som hjælper til at skabe rammerne for et rart samspil med masser af turtagning:

Hvor og hvornår skal de ske

Hele tiden og alle steder! Det bedste ved samspil med høj kvalitet er, at det oftest finder sted i hverdagssituationer som fx spisetid, badetid, gåture og putning. Stort set alle situationer, hvor barnet har det rart og nyder samværet med dig som voksen, er en oplagt lejlighed til samtale.

Det bedste ved samspil med høj kvalitet er, at det oftest finder sted i hverdagssituationer som fx spisetid, badetid, gåture og putning.

Her er nogle strategier fra Hanen, som du kan bruge:

- **OWL™ (U.G.L. - Hold Udkig, Giv tid og Lyt)** Denne vigtige strategi giver barnet lov til at styre jeres samspil. Barnet får mulighed for at tage den første tur om noget, der er interessant, og det giver dig mulighed for at reagere på det, der har fanget dets interesse. Det er et vigtigt første skridt, fordi børn er mere tilbøjelige til at tage endnu en tur og blive i samtalen, når de selv har startet den:
  - **Hold Udkig** – vær ansigt til ansigt med barnet uden at sige noget. Hold godt øje med, hvad det er interesseret i. Her er barnets blikretning, fagter, ansigtsudtryk og lyde vigtige tegn.

- **Giv tid** – uden at tale, men vent på, at barnet giver dig en besked. Husk at det ikke behøver at være med ord – måske får du bare et hurtigt blik eller en bevægelse. Du skal være opmærksom for ikke at overse det.
- **Lyt** – barnet sender måske en besked med ord eller lyde. Tænk på hver lyd, blik eller bevægelse som barnets første "tur" i samtalen.
- **Følg barnets initiativ** – Nu hvor barnet har taget første tur, skal du reagere med det samme ved at sige eller gøre noget, der hænger direkte sammen med det, barnet har kommunikeret. Hvis barnet for eksempel sætter et par klodser oven på hinanden og så kigger på dig og smiler, kan du sige: "Wow, du bygger et tårn!" Vent så stille og roligt igen. Hvis barnet tager en tur mere i samspillet, tager du også en tur mere. Igen uden at sige noget venter du så på, at barnet tager en tur. Når det gør – er det en succes! Du har etableret vippeture i samspillet. Hold det gående så længe som muligt ved at blive ved det, barnet er interesseret i og bygge videre på, hvad det har sagt eller gjort. Husk at give barnet god tid til at svare.

Når jeres vippeture fortsætter, ved du, at barnet er i gang med at lære en hel masse. Men du vil også se, at det virkelig nyder samspillet med dig. Barnet har ingen anelse om, at det er i gang med at lære, eller at dets hjerne arbejder på højtryk – det oplever bare at have det sjovt sammen med dig.

References

1. Pryor, J. (Feb. 14, 2018). Beyond the 30 Million Word Gap: Back-and-forth exchanges boost children's brain response to language. Retrieved on April 7, 2018 from: <http://mcgovern.mit.edu/news/news/research-news/beyond-the-30-million-word-gap/>
2. Romeo, R.R., Leonard, J.A., Robinson, S.T., West, M.R., Mackey, A.P., Rowe, M.L. & Gabrieli, J.D.E. (2018). Beyond the 30-Million-Word Gap: Children's Conversational Exposure Is Associated With Language-Related Brain Function. *Psychological Science*.
3. Weitzman, E. *It Takes Two to Talk: A Practical Guide for Parents of Children with Language Delays*, 5th Edition. Toronto: Hanen Early Language Program, 2017.

Om The Hanen Centre

The Hanen Centre er en canadisk non-profit organisation, der blev grundlagt i 1975 og idag har sit virke på globalt plan. Organisationens formål er at give forældre, pædagogisk personale og talepædagoger viden og uddannelse til at styrke børns sproglige, sociale og læringsmæssige kompetencer. Dette omfatter såvel børn, der enten har eller er i risiko for at udvikle sproglige udfordringer og børn med udviklingsmæssige udfordringer så som autisme, som børn, der er i normal udvikling. For mere information se www.hanen.org.